

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΟΙ ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΙ

Ο Ἀγγλος στρατηγός Ο' Χάρα, ὁ ὁποῖος διοικοῦσε, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1793, τὰ στρατεύματα πού εἶχαν πολιορκήσει τὴν Γιουλών, ἀντελήφθη ἕνα θράδυ ὑποπτες κινήσεις μπρὸς τὸ Μικρὸ Γιβραλτάρ. Ἦξερε ὅτι οἱ Γάλλοι ἤθελαν νὰ καταλάβουν τὴν τοποθεσία αὐτήν, καὶ ἀποφάσισε νὰ στείλῃ ἀνθρώπους γιὰ ν' ἀναγνωρίσουν τίς δυνάμεις τοῦ δημοκρατικοῦ στρατοῦ.

Τὴν ἐντολή αὐτὴν τὴν ἀνέθεσε σ' ἕνα Γάλλο βασιλόφρονα, τὸν κόμητα ντὲ Μερὸν, ὁ ὁποῖος εἶχε καταταχθῆ στὸν ἀγγλικὸ στρατὸ γιὰ νὰ πολεμήσῃ τοὺς δημοκρατικούς πού εἶχαν ἀναστατώσει τὴν Γαλλία. Ὁ κόμης οὔτε κἀν ἔκανε τὴν σκέψη, ὅτι πολεμοῦσε κατὰ τῆς πατρίδος του. Ἀπὸ τὴν στιγμή πού ἡ Γαλλία ὑπετάχθη στοὺς δημοκρατικούς, τὴν ἔθεωροῦσε κράτος ἐχθρικό.

Ὁ κ. ντὲ Μερὸν ἀνέλαθε μὲ μεγάλη προθυμία τὴν ἀποστολή πού τοῦ ἀνέθεσε ὁ Ο' Χάρα. Καί, κατὰ τὸ θράδυ ξεκίνησε. Ὑστερ' ἀπὸ μιὰ κοπιαστικὴ πορεία πολλῶν ὥρων, ἔφτασε στὶς γαλλικὲς προφυλακές.

Ξαφνικά, ἕνα βροντῶδες «Τίς εἶ;» τὸν ἐκάρφωσε στὴν θέσι του. Τὸν περιεκύκλωσαν ἀμέσως πολλοὶ Γάλλοι στρατιῶται καὶ ἀναγκάστηκε νὰ παραδοθῆ. Τὸν ὠδήγησαν ἐμπρὸς στὸν Φρερόν καὶ τὸν ἀδελφὸ του Ροβεσπιέρο. Καί ὁ κόμης ὠμολόγησε, μὲ ἀνδρική παρρησία, ὅτι εἰσεχώρησε στὸ δημοκρατικὸ στρατόπεδο γιὰ ν' ἀντιληφθῆ τὴν πραγματικὴ του δύναμι.

— Καί τώρα, προσέθεσε, μπορεῖτε νὰ μὲ τρυφεκίσετε χωρὶς ἀργυσία...

— Τρυφεκίζουμε μονάχα τοὺς κατασκόπους, ἀποκρίθηκε ὁ Φρερόν. Τοὺς ἐμιγκρέδες τοὺς ἀπαγχονίζουμε...

Στὸ μεταξύ ὁ στρατηγός Ο' Χάρα, βλέποντας ὅτι Γάλλος εὐγενὴς ἀργοῦσε νὰ ἐπιστρέψῃ ὑποπτεύθηκε κάτι καὶ ζήτησε νὰ θρῆ ἕναν ἐθελοντὴ γιὰ νὰ τοῦ ἀναθέσῃ τὴν ἴδια ἐντολή. Κανείς, ὅμως, δὲν ἀνέλαμβανε μιὰ ἀποστολὴ τόσο ἐπικίνδυνη. Καί ὁ Ο' Χάρα ἀπεφάσισε νὰ χρησιμοποίησῃ γιὰ τὴν δουλειά αὐτὴν κάποιον ἐργάτη τοῦ λιμένος, τὸν ὁποῖο ἡ πολιορκία εἶχε καταδικάσει σὲ πείνα καὶ ὁ ὁποῖος φαινότανε διατεθειμένος νὰ κἀν τὰ πάντα γιὰ νὰ διαθρέψῃ τὴν γυναῖκα του καὶ τὰ τρῶα παιδιά του.

Ὁ ἐργάτης αὐτὸς λεγότανε Ζὰν Πιτουά. Ὅταν ἄκουσε τὴν πρότασι τοῦ Ἀγγλοῦ στρατηγοῦ, ἡ πρώτη του σκέψις, πού ἔκανε ἦταν ν' ἀρνηθῆ. Καί δὲν δέχθηκε, παρὰ μονάχα ἀφοῦ τοῦ ὑποσχέθησαν ὅτι, στὴν ἐπιστροφή του, θὰ τοῦ ἔδιναν διακόσια λουδοβίκεια.

Καί ἔφυγε γιὰ νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ζωὴ του χάριν τῶν παιδιῶν του, πού πεινοῦσανε.

Ἄλλὰ μόλις ἔφτασε στὶς γαλλικὲς γραμμές, ὁ ἀξιωματικὸς πού διοικοῦσε τὴν προφυλακὴ, ἔπεσε ἐπάνω του καὶ τὸν ἀφώπλισε, πρὶν ἐκεῖνος προφτάσῃ νὰ φέρῃ τὴν παραμικρὴ ἀντίστασι. Τὸν ὠδήγησαν καὶ αὐτὸν ἐμπρὸς στὸ δικαστήριον τῶν ἐπιτρόπων. Καί ὕστερ' ἀπὸ μιὰ σύντομη διαδικασίαν, τὸν ἔστειλαν στὴν σκηνή, ὅπου ἐκρατεῖτο καὶ ὁ Μερὸν, ὡς ὅτου νὰ τὸν ἐκτελέσουν.

* * *

Ὁ εὐγενὴς καὶ ὁ ἐργάτης κυττάχτηκαν γιὰ μιὰ στιγμή στὰ μάτια καὶ χωρὶς νὰ ποῦν τίποτε, ἔνοιωσαν ἀμέσως μεγάλη συμπάθεια ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον.

Μὲ τὰ λίγα λόγια πού ἀντήλλαξαν κατόπιν, ἔμαθαν ὅτι εἶχε ἀνατεθῆ καὶ στοὺς δύο ἡ ἴδια ἀποστολή.

— Ἡ ἴδια τύχη μᾶς περιμένει καὶ τοὺς δύο! εἶπε ὁ κόμης ἀναστενάζοντας. Αὔριο τὸ πρωί, δὲν θὰ ζοῦμε... Μοῦ εἶνε, ὅμως, ἀδιάφορο...

— Κ' ἐμένα θὰ μοῦ ἦταν ἀδιάφορο, ἂν ἦμουν μόνος! ψιθύρισε ὁ Πιτουά. Μὰ συλλογίζομαι τὰ παιδιά μου... Τί θὰ γίνουγ τώρα χωρὶς ἐμένα;

Τὴν στιγμή ἐκείνη, ἀκούστηκαν πυροβολισμοὶ γύρω τους. Οἱ Γάλλοι εἶχαν δώσει τὸ σύνθημα τῆς γενικῆς ἐπιθέσεως, τὸ ὁποῖο ὁ Ο' Χάρα φοβότανε τόσο πολύ. Ὁ Μερὸν καὶ ὁ Πιτουά ἔμπρῃσαν νὰ παρακολουθήσουν ἀπὸ μιὰ τοῦτο τὶς σκηνές καὶ τίς

προσπάθειες τῶν Γάλλων γιὰ νὰ καταλάβουν τὴν ἐπίκαιρη θέσι. Ἡ τοποθεσία, ὅμως, αὐτὴ προεφυλάσσετο ἀπὸ ἕνα τοῖχο ὕψους ἕξη περίπου μέτρων. Ἡ ἐπίθεσις τῶν δημοκρατικῶν συνετρίβετο πάνω στὸν τοῖχο αὐτόν, τὸν ὁποῖο οἱ Ἀγγλοὶ εἶχαν ὀχυρώσει μὲ τὰ μεγαλύτερα κανόνια τους.

Οἱ δημοκρατικοὶ φάνηκαν ἀτρόμητοι καὶ γενναῖοι. Ὁ θάνατος, πού θέριζε τίς παρατάξεις των δὲν τοὺς πτοοῦσε. Οἱ ἐπιτρόποι τῆς Συμβατικῆς Συνελεύσεως, μὲ τὴν τρίχρωμη σάρπα τους καὶ μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι, ἐμφύχωναν τοὺς ἐθελοντὰς μὲ τὴν παρυσία τους, μὲ τίς κραυγές καὶ τίς χειρονομίες τους...

Ξαφνικά, μιὰ δόβιδα ἔπεσε κοντὰ στὴν σκηνή, ὅπου οἱ δύο αἰχμάλωτοι ἀνέμεναν τὸν θάνατο. Ἐνας ἀπὸ τοὺς δύο φρουροὺς σκοτώθηκε στὸν τόπο. Ὁ ἄλλος κυλίστηκε χάρμω, βαρεῖα τραυματισμένος.

— Μιὰ ἀνέλπιστη εὐκαιρία γιὰ ν' ἀποδράσουμε! φώναξε ὁ κόμης. Ἔλα μαζί μου, Πιτουά. Ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ!...

Οἱ δύο ἄνδρες θγήκανε σιγά-σιγά ἀπὸ τὴν σκηνή καὶ τράβηξαν πρὸς τὴν ἀντίθετο διεύθυνσι ἀπὸ τὸ σημεῖο, ὅπου γινόταν ἡ συμπλοκή. Ἐβάδισαν ἀρκετὰ καὶ τέλος, ἔφτασαν σὲ μιὰ τοποθεσία ἀπὸ τὴν ὁποία μποροῦσαν νὰ παρακολουθοῦν ὅλες τίς λεπτομέρειες τῆς μάχης πού γινότανε γιὰ τὴν κατάκτησι τοῦ Μικροῦ Γιβραλτάρ. Εἶδαν τοὺς Γάλλους νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ πτώματα τῶν συναδέλφων των ὡς ἀνάβαθρα, γιὰ νὰ κυριεύσουν τὸ ὕψωμα. Καί, βλέποντας τοὺς ἀβράκωτους νὰ πολεμοῦν μὲ τόσο πείσμα, ἀδιαφορῶντας γιὰ τὸν θάνατο, ὁ Μερὸν καὶ ὁ Πιτουά ἔνοιωσαν νὰ συντελήται μέσα των μιὰ παράδοξος μεταβολή. Ἡ καταγωγὴ των καὶ ἡ ἐκπαίδευσίς των ἦταν διαφορετικές.

Τὴν στιγμή ὅμως ἐκείνη, λησμόνησαν τὴν μεγάλη κοινωνικὴ ἀπόστασι πού τοὺς χώριζε, γιὰ νὰ θυμηθοῦν μονάχα πὼς ἦσαν Γάλλοι. Μιὰ λάμψι ὑπερηφάνειας ἄρχισε νὰ σπιθοβολᾷ στὰ μάτια των.

— Ἀ! δὲν μποροῦμε νὰ μὴ ποῦμε ὅτι οἱ δικοὶ μας εἶνε παλληκάρια! εἶπε ὁ κόμης δείχνοντας τοὺς Γάλλους.

Ὁ ἐργάτης συνεφώνησε μαζί του, μὲ κίνημα τοῦ κεφαλιοῦ.

Ἐμεινε λίγο σκεπτικὸς καὶ ὕστερα, κυττάζοντας τὸν κόμητα στὰ μάτια τοῦ εἶπε:

— Ὅποιοι καὶ ἂν εἶνε αὐτοί, εἶνε Γάλλοι... Νομίζω πὼς δὲν θὰ κάναμε ἄσχημα νὰ πάμε νὰ τοὺς βοηθήσουμε...

Ὁ ἀριστοκράτης ἔνοιωσε στὸ ἄκουσμα τῆς ἐκκλήσεως αὐτῆς, τὴν καρδιά του νὰ χτυπᾷ πιὸ δυνατὰ καὶ τὸ αἷμα νὰ κυκλοφορῆ πρὸς γοργὰ στὶς φλέβες του. Καί, ἀρπάζοντας

τὸν σύντροφό του ἀπὸ τὸ χέρι, φώναξε μ' ἐνθουσιασμό:

— Ἐχεις δίκιο! Πάμε νὰ βοηθήσουμε τοὺς δικούς μας!...

* * *

Ὑστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα, οἱ δύο κατάσκοποι τῶν Ἀγγλων θρικότιουσαν ἀνάμεσα στὰ γαλλικὰ στρατεύματα.

Ὅταν ἔφτασαν στοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Φαρόν εἶδαν ἕνα διοικητὴ πυροβολαρχίας, ὁ ὁποῖος προσπαθοῦσε ὀλομόναχος, — ὅλοι οἱ στρατιῶται του εἶχαν σκοτωθῆ — νὰ θέτῃ σὲ λειτουργία ἕνα μισοχαλασμένο κανόνι.

— Θέλεις νὰ σὲ βοηθήσουμε; τὸν ρώτησε ὁ κόμης.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἔρριξε στοὺς δύο ἄνδρες ἕνα ψυχρὸ βλέμμα. Ὅστόσο, ἔκανε τὴν σκέψη ὅτι στὶς κρίσιμες αὐτὲς στιγμές, ὅλοι — καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ προδόται — θὰ μποροῦσαν νὰ φανοῦν χρήσιμοι. Ἐδειξε, λοιπὸν στὸν Μερὸν καὶ στὸν Πιτουά ἕνα μικρὸ ὕψωμα καὶ τοὺς εἶπε:

— Πρὲς νὰ πάτε ἐκεῖ. Ὑπάρχουν ἐκεῖ μερικοὶ στρατιῶται μου, πού ἔχουν σχεδὸν ἀχρηστευθῆ, ἐπειδὴ δὲν ἔχουν πειὰ δόβιδες γιὰ τὰ κανόνια τους... Νὰ τοὺς συγκεντρώσετε καὶ νὰ ἐνισχύσετε μὲ αὐτοὺς τοὺς ἄλλους, πού σκοτώνονται τώρα κάτω ἀπὸ τὸ ὄχυρό...

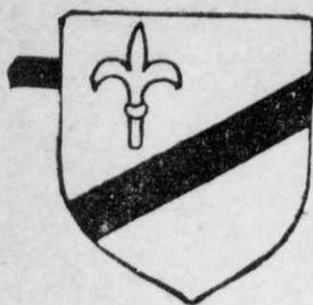
Ὁ Μερὸν καὶ ὁ Πιτουά ἔτρεξαν νὰ ἐκτελέσουν τὴν διαταγὴ αὐτὴν.

Ὑστερ' ἀπὸ δύο ὧρες, τὸ Μικρὸ Γιβραλτάρ θρικότανε στὰ χέρια τῶν Γάλλων.

Ἡ ἐγκαταστάσις ἐπέμβασις τοῦ Μερὸν, ἐπὶ κεφαλῆς ἑκατὸν πε-

Ὁ κόμης ἀναγκάστηκε νὰ παραδοθῆ

ΙΠΠΟΤΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΗΣ ΠΕΘΑΜΕΝΗΣ

ΤΟΥ ΜΙΣΕΛ ΖΕΒΑΚΟ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Ὁ Σαλαί θά τὴν στέλνῃ! ψιθύρισε κάπως παρηγορημένη ἡ δούκισσα ντὲ Σεβρέζ, μόλις συνήλθε ἀπὸ τὴν πρώτη μικρὴ ἀπογοήτευσί της. Κάπου θά κρύβεται ἴσως, ὁ ἀγαπημένος μου... Καί μὲ εἰδοποιεῖ τώρα σχετικῶς, μὲ τὴν ἐπιστολὴ του αὐτῆς...

Τὴν στιγμή ἐκείνη τῆς παρουσίασαν τὸν ἀλλόκοτο γραμματοκομιστὴ, ὁ ὁποῖος εἶχε φθάσει ἐντωμεταξὺ καὶ τὴν ζητούσε πάλι. Ἦταν ὁ Κορινιάν μας, φέρνοντας τῆς τὴν ἐπιστολὴ τῆς Μαρίας.

Μόλις ὅμως τὴ διάβασε ἡ Σεβρέζ, ἡ λαχτάρα τῆς ἔσβυσε ἀμέσως, καὶ νεκρικὴ χλωμάδα ἀπλώθηκε στὸ πρόσωπό της.

— ὦ, Θεέ μου!... ψιθύρισε. Ὁ Ἑρρίκος μου, εἶνε στὰ χέρια καὶ στὴ διάθεσι τοῦ Λουβινύ, κι' ὁ θάνατος τὸν περιμένει!... ὦ, αὐτὸς ὁ δαίμονας ὁ Λουβινύ!... Εἶχα ξεχάσει ὅτι μ' ἀγαπάει κι' αὐτὸς ἀπελπισμένα κι' ὅτι μισεῖ γι' αὐτὸ θανάσιμα τὸν ἀγαπημένο μου!

Ἐξαλλῆ, μπήκε στὴν ἀμαξία τῆς κ' ἔφυγε γιὰ τὸ Μπλουᾶ. Μόλις ἔφθασε ἐκεῖ, τράβηξε κατ' εὐθείαν στὸν πύργο τοῦ Σεβερνύ.

— Νά, μιά ἀχτίδα ἡλίου, ἀνάμεσα στὴ θύελλα! τῆς εἶπε ὁ γερο-Σεβερνύ, μόλις τὴν εἶδε.

— Στὴ θύελλα; ρώτησε μὲ ἀγωνία ἡ δούκισσα, πέφτοντας ἐξαντλημένη σὲ μιά πολυθρόνα.

— Ναί! ξανάπε ὁ Σεβερνύ, κουνώντας τὸ κεφάλι του θλιβερὰ. Τὰ σχέδιά σας ἐναυάγησαν ὅλα, φτωχὴ μου δούκισσα... Πρὸ ὀλίγου διάβασα μιά ἐπιστολὴ, τὴν ὁποία μοῦ στέλνει ἀπὸ τὴ Νάντη ὁ ἀνεψιός μου Ντρουέ... Μοῦ γράφει, λοιπόν, ὅτι οἱ γάμοι τοῦ ντ' Ἀνζού μὲ τὴ δεσποινίδα ντὲ Μονπανσιέ ἔγιναν, ὅτι οἱ σύντροφοί μας τρομαγμένοι ἔφυγαν ἀπὸ τὴ Νάντη καὶ τραβοῦν μυστικὰ — καὶ χωριστὰ ὁ καθένας — γιὰ τὴ Ροσέλη, ὅπου συμφώνησαν νὰ συναντηθοῦν!... Κι' ὅτι ὁ Σαλαί, ὁ ἀπαράμιλλος Σαλαί μας συνελήφθη καί...
— ... Καί; ρώτησε μὲ ἀγωνία ἡ δούκισσα, νοιώθοντας ἕνα μαῦρο σύννεφο νὰ σκοτίζῃ τὴ ματιὰ της.

— Δικάστηκε καὶ καταδικάστηκε σὲ θάνατο! ἐξακολούθησε πένθιμα ὁ Σεβερνύ. Καὶ τὴν Παρασκευὴ ἴσως ν' ἀποκεφαλίστῃ!...
— Φεύγω!... Χαίρετε! φώναξε ἔξαλλῆ ἡ δούκισσα. Τρέχω γιὰ τὴ Νάντη.

— Πῶς;... Μὰ ποῦ πάτε; ψιθύρισε ἔκθαμβος ὁ Σεβερνύ, βλέποντας τὴ θελκτικὴ ἐκείνη ἀριστοκράτιδα νὰ φεύγῃ ξαφνικὰ κατάχλωμη, δακρῦθρεχτη, ἀναμαλλιασμένη. Γιὰ τὴ Νάντη, εἶπατε;... Μά...
Κι' ἀμέσως ὕστερα, μόνος του πεῖα στὸ σαλόνι, σκέφθηκε θλιμμένα:

— ὦ, γιὰ τὸν Σαλαί λοιπόν, ὑποφέρει τόσο;... Ὡστε τὸν ἀγαποῦσε ἡ δυστυχισμένη καὶ στὴν εἶδησι τῆς κατυδίκης του

ρίπου δημοκρατικῶν, ἀποφασισμένων νὰ σκοτωθοῦν, ἔγινε ἀφορμὴ ν' ἀλλάξῃ ἡ μάχη ὄψι.

Ὅταν σταμάτησαν τὰ πυρά, ὁ Ρικὸρ καὶ ὁ Φρερόν, δύο ἀπὸ τοὺς ἐπιτρόπους τῆς Συμβατικῆς Συνελεύσεως, συναντήθηκαν μὲ τὸν διοικητὴν τῆς πυροβολαρχίας καί, ἀφοῦ τοῦ ἐζήτησαν πληροφορίες σχετικὰ μὲ τὴν μάχη, τὸν ρώτησαν:

— Ἐδραπέτευσαν δύο κατάσκοποι τῶν Ἀγγλων, τοὺς ὁποῖους φυλάγαμε σὲ μιά σκηνή. Μήπως τοὺς εἶδατε;

— Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς μάχης, ἀποκρίθηκε ὁ ἀξιωματικὸς, δύο πολῖται ἦρθαν καὶ μὲ ρώτησαν ἂν ἤθελα νὰ μὲ βοηθήσουν. Προτίμησα νὰ τοὺς στείλω νὰ καταλάβουν τὸ ὕψωμα ἐπὶ κεφαλῆς μερικῶν στρατιωτῶν. Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἡ κατάληψις τοῦ Μικροῦ Γιβραλτάρ ὀφείλεται στὴν ψυχραιμία καὶ τὴν γενναιότητα τῶν δύο αὐτῶν κατασκόπων τῶν Ἀγγλων, ὅπως τοὺς ἀποκαλέσατε...

Ὁ Ρικὸρ καὶ ὁ Φρερόν κυττάχτηκαν κατάπληκτοι.

— Καὶ τώρα ποῦ εἶνε αὐτοί; ρώτησε ὁ πρῶτος.

Ὁ ἀξιωματικὸς ὠδήγησε τοὺς δύο ἐπιτρόπους σὲ μιά ἀπόμερη γωνιά, ὅπου εἴκοσι στρατιῶται ἐχρησίμευον ὡς τιμητικὴ φρουρὰ δύο νεκρῶν, σκεπασμένων μὲ τὴν γαλλικὴ δημοκρατικὴ σημαία.

— Ἴδου οἱ δύο κατάσκοποι! ἀπάντησε ὁ ἀξιωματικὸς.

ΠΙΕΡ. ΣΑΝΛΑΙΝ

τρελλάθηκε ἀμέσως!... Νά, πηγαίνει τώρα στὴ Νάντη, κατ' εὐθείαν στὸ στόμα τοῦ λύκου, στὰ νύχια τοῦ καρδινάλιου!...

Συντριμμένη πεῖα ἀπὸ τὸν πόνο της, ἡ τόσο ὠραία καὶ λαμπρὴ, ἄλλοτε δούκισσα, κι' ἀποφασισμένη νὰ λυγίσῃ τὴν ὑπερφανεία της πέφτοντας στὰ πόδια τοῦ πιὸ ἀμειλίχτου ἐχθροῦ της, τοῦ καρδινάλιου, γιὰ τὸ χατήρι τοῦ ἀγαπημένου της, σκεπτόταν στὸν ἀντιθάλαμο δακρῦζοντας:

— Ναί, εἶνε περιττὸ ν' ἀτιευθυνθῶ στὸν βασιλέα!... Βασιλεὺς πανίσχυρος, εἶνε μονάχα αὐτὸς ὁ ἀχρεῖος καρδινάλιος!... Ὁ Ρισελιέ!... Θά ταπεινωθῶ μπροστὰ του, ἀλλὰ θά τὸν συγκινήσω ὥστε νὰ δώσῃ χάρι στὸν λατρευτὸ μου...

Ὁ ἀξιωματικὸς τὴν διέκοψε, ξαναβγαίνοντας κι' ὀδηγώντας τὴν στὸ γραφεῖο τοῦ Ρισελιέ. Ἀπερίγραπτα ταραγμένη ἡ δούκισσα, ξέχασε ὅλα ὅσα προσεδίαζε ὡς τώρα νὰ πῆ, γιὰ νὰ κινήσῃ τὸν οἶκτο τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου ἀνθρώπου. Καὶ κλονισμένη, πέφτοντας μὲ τὰ γόνατα κάτω στὸν παχὺ τάπητα, μιά λέξι μονάχα θρῆκε νὰ τραυλίση:

— Χάρι!...

Ὁ καρδινάλιος ἐτρόμαξε, μπρὸς στὸ μέγεθος τῆς θλίψεώς της. Οἱ λυγμοὶ τῆς ἀσπονδῆς ἐχθρᾶς του, ἡ ἀφάνταστη ταπεινωσίς της, τὰ τενωμένα μὲ ἀγωνιώδη ἰκεσία χέρια της, τὸ σώμα τῆς κάτω, ὅλ' αὐτὰ, τὸν ἐμπόδιζαν νὰ χαρῆ τὸν ἀπροσδόκητο θρίαμβό του. Κύτταζε τὴν πανίσχυρη ἄλλοτε αὐτὴ γυναίκα καὶ δὲν τὴν ἀναγνώριζε. Τρέμοντας ἀθελά του, ψιθύρισε:

— Φθάνει λοιπὸν σ' ἕνα τέτοιο σημεῖο, ἡ ἀνθρώπινη θλίψι;... Ὡστε ἀγαποῦσε λοιπὸν τόσο ἀφάνταστα, αὐτὴ ἡ γυναίκα;

— ὦ, περνοῦσε τρομερὲς στιγμὲς, ὁ χαλύβδινος αὐτὸς ἄνθρωπος. Καὶ μὲ φωνὴ δειλὴ, σχεδὸν ντροπιασμένος, τραύλιζε:

— Εἶνε πολὺ ἀργά, κυρία!

Δὲν ἐτόλμησε νὰ τῆς πῆ, ὡμὰ, ὅτι ὁ Σαλαί εἶχε ἀποκεφαλίσθῃ ἀπ' τὸ πρῶ!

— Ξέρω! ψιθύρισε ἐκείνη, νομίζοντας ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ τὴν καταδίκη τοῦ ἀγαπημένου της. Ἀλλὰ ὁ βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς χάριτος!... ὦ, σὰς ἰκετεύω, ἐξοχώτατε, νὰ μεσολαθῆσατε καὶ εἰς!... Δώσατε χάρι στὸν λατρευτὸ μου, γιὰτὶ θά πάψω νὰ ζῶ, ἂν ἐκεῖνος πεθάνῃ!

Ἐνα νέο ρῖγος συγκλόνησε τότε τὸν καρδινάλιο. Αἰσθανόταν ἐκμηδενισμένο τὸν ἑαυτὸ του, μπρὸς στὸ ἐπιβλητικὸ μεγαλεῖο τῆς ἀνέκφραστης ἐκείνης ὀδύνης. Δὲν τόλμησε καὶ πάλι, νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀπαισία, τὴ φρικώδη ἀλήθεια.

Καὶ φωνάζοντας ἕναν ἀξιωματικὸ, εἶπε ξερά:

— Ὁδηγήσατε τὴν κυρία δούκισσα στὸ μέγαρο τοῦ ντὲ Λουβινύ!... Ἐκεῖ θρῖσκεται ὁ Σαλαί!

Ἐκθαμβῆ ἡ Μαρία ντὲ Σεβρέζ, νεκρὴ σχεδὸν ἀκόμα ἀπ' τὴν ἀγωνία κι' ἀπ' τὴν ἐλπίδα, δὲν ζήτησε περισσότερες ἐξηγήσεις. Θά ἀγκάλιαζε σὲ λίγο μὲ λαχτάρα τὸν ἀγαπημένο της. Καὶ κατόπιν θά φρόντιζε κοντὰ στὸν καρδινάλιο καὶ στὸν βασιλέα, γιὰ τὴν ποθητὴ «χάρι»: ὦ, τῆς ἔδινε τόσες ἐλπίδες τώρα ἢ ὑποχώρησι — ἢ πρώτη αὐτὴ ὑποχώρησι — τοῦ φοβεροῦ Ρισελιέ, ὁ ὁποῖος τὴν εἶχε στείλει τόσο πρόθυμα στὸν φυλακισμένο λατρευτὸ της!

Ἀκολούθησε λοιπὸν τὸν ἀξιωματικὸ, ἡ δούκισσα. Δὲν εὕρισκε παράξενο, τὸ ὅτι τὴν ἔστελναν στὸ σπίτι τοῦ Λουβινύ. Μήπως ὁ Λουβινύ δὲν ἦταν αὐτὸς, ὁ ὁποῖος συνέλαβε τὸν Σαλαί της;... Φυσικὸ λοιπὸν ἦταν τώρα νὰ εἶνε ὁ ἴδιος καὶ δεσμοφύλακός του!

Ἐφτασαν στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Λουβινύ καὶ χτύπησαν. Σὲ λίγο κάποιος ξεκλείδωσε ἀπὸ μέσα. Ἐνα εἶδος φαντάσματος παρουσιάστηκε στὸ κατῶφλι, μόλις ἡ πόρτα ἀνοίξε.

Ἡ δούκισσα στὴν ἀρχὴ δὲν ἀναγνώρισε τὸν Λουβινύ, γιὰτὶ αὐτὸς ἦταν. Τὰ μαλλιά του εἶχαν ἀσπρίσει ἐντελῶς. Τὰ μάτια του ἦσαν ἄψυχα, σὰν γυάλινες χάντρες θαμπωμένες. Τὸ πρόσωπό του ἦταν στυγνὸ καὶ σταχτοκίτρινο. Στὰ χέρια του κρατοῦσε μιά λαμπάδα ἀναμμένη, γιὰ νὰ φέγγῃ.

Ξαφνικὰ, ἡ δούκισσα ἔβγαλε μιά κραυγὴ φρίκης:

— Θεέ μου, εἶνε ὁ Λουβινύ!... Ναί, εἶνε ὁ Λουβινύ!

— Λουβινύ, φίλε μου, ἡ κυρία δούκισσα ἐπιθυμεῖ νὰ δῇ τὸν Σαλαί! εἶπε ἀπλᾶ ὁ ἀξιωματικὸς.

Τὰ ἄψυχα μάτια τοῦ Λουβινύ, δὲν ἔδειξαν καμμιά ἐκπληξι. Ἡ δούκισσα, ἔξαλλῆ ἀπὸ μυστηριώδεις προαισθήσεις καὶ τρόμους